

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžo/104/2014
Identifikačné číslo spisu:	6014200454
Dátum vydania rozhodnutia:	05.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Milučký
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6014200454.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: Y.Z., nar. XX.XX.XXXX., bytom E., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Liptovský Mikuláš, Kollárova 2, 031 01 Liptovský Mikuláš, v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu sp. zn. 1258/2014-KaLM zo dňa 10.03.2014, konajúc o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25Sp/26/2014-30 zo dňa 11. septembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25Sp/26/2014-30 zo dňa 11. septembra 2014 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) priznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 50% poplatkovej povinnosti. Ide o konanie vedené pred krajským súdom o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu sp. zn. 1258/2014-KaLM zo dňa 10.03.2014, ktorým tento navrhovateľke nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“), pretože navrhovateľka nespĺňa podmienky stavu materiálnej núdze, potrebné na poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 4 ods. 1 písm. i) citovaného zákona.

V rámci podaného opravného prostriedku navrhovateľka zároveň požiadala o odpustenie všetkých prípadných poplatkov za jeho podanie a náhradu trov spojených s týmto konaním.

V odôvodnení uznesenia krajský súd vychádzal z obsahu ustanovenia § 138 ods. 1 OSP, ktoré umožňuje vyhovieť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov iba v prípade, ak sú kumulatívne splnené obidve

podmienky, teda odôvodnenosť oslobodenia z pohľadu pomerov účastníka a zároveň sa nejedná o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Svojvoľnosť alebo zrejmu bezúspešnosť uplatňovania práva krajský súd vzhľadom na včas podaný opravný prostriedok predčasne neskúmal.

Krajský súd pre účely posúdenia opodstatnenosti žiadosti skúmal osobné, rodinné a majetkové pomery navrhovateľky, pričom vychádzal z predloženého tlačiva na oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré navrhovateľka zaslala do súdneho spisu 24Sp/66/2013 (preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Centra právnej pomoci, Kancelária Žilina sp. zn. 7864/2013 zo dňa 18.10.2013), ako aj z dokladov nachádzajúcich sa v spisoch odporcu, sp. zn. 1258/2014 - KaLM (súdne konanie č. k. 25Sp/26/2014) a v spise odporcu sp. zn. 1639/2014 - KaLM (nepriзнание nároku na poskytnutie právnej pomoci manželovi navrhovateľky C.Z. - súdne konanie sp. zn. 25 Sp/16/2014).

Uvedenými podkladmi krajský súd zistil, že navrhovateľka je starobná dôchodkyňa a držiteľka preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, jej mesačný dôchodok od januára 2014 predstavuje sumu 306,90 Eur. Ďalej krajský súd konštatoval, že vzhľadom na vek navrhovateľky a jej zdravotné postihnutie, nie je možné očakávať, že si môže svoje príjmy zvýšiť vykonávaním práce (samostatnej zárobkovej činnosti). Navrhovateľka žije v spoločnej domácnosti s manželom, ktorý je taktiež starobným dôchodcom s mesačným dôchodkom 500,90 Eur. Taktiež je držiteľom preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Manželia G. sú spoluvlastníkmi rodinného domu s dvorom a záhradou. Podľa krajského súdu túto nehnuteľnosť nemožno započítať do takého majetku, z ktorého prenájomom alebo predajom by si mohla zvýšiť svoj príjem, pretože nehnuteľnosť je využívaná na spoločné bývanie manželov. Navrhovateľka je aj vlastníkom poľnohospodárskych pozemkov, ktoré má prenajaté poľnohospodárske družstvo. Celková ročná čiastka za prenajaté pozemky navrhovateľkou predstavuje 3,64 Eur a ročná čiastka za pozemky prenajaté poľnohospodárske pozemky manžela predstavuje sumu 7,23 Eur. Navrhovateľka spolu s manželom užívajú osobné motorové vozidlo Škoda Fábia. Dôležité mesačné výdavky krajský súd z tlačiva na dokladovanie príjmov zistil v nasledovnom vyčíslení: odber elektrického prúdu a poplatok za prenájom elektromera 106,-Eur, nájom za telefónnu linku, telefonické hovory so súdmi a právnikmi 30,- Eur, splácanie úveru 33,19 Eur, nákup paliva na zimné obdobie 40,- Eur, poplatok za odber vody 7,5 Eur, poplatok za odvoz a likvidáciu odpadu 4,74 Eur, domová daň, 3,24 Eur, poistenie rodinného domu 2,34 Eur, osobné poistenie 0,99 Eur, poistenie manžela 21,10 Eur, zákonné a havarijné poistenie osobného auta 28,62 Eur. Navrhovateľka ďalej medzi ostatné výdavky zaradila aj náklady cestovného na lekárske ošetrovanie, náklady na cestovné na súdy cca 105,78 Eur, lekárske ošetrenia cca 53,36 Eur, znalecké dokazovanie 35,98 Eur, poplatok za právne zastupovanie 41,49 Eur, ako aj ďalšie výdavky a „nespravodlivé poplatky“ v ďalších súdnych konaniach. Celkom vyčísliť navrhovateľka výdavky na sumu 640,618 Eur.

Krajský súd s prihliadnutím na náklady na bývanie v rodinnom dome, výdavky na lieky, lekárske vyšetrenia, ďalej používanie a poistenie osobného motorového vozidla, na prepravu ktorým je navrhovateľka podľa posudku príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny odkázaná, dospel k záveru, že pomery navrhovateľky odôvodňujú jej čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti uzneseniu krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie, ktorým navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Zároveň žiada o odpustenie súdnych poplatkov za podanie odvolania a náhradu súdnych trov v sume poštovného.

Navrhovateľka uviedla, že dňa 25.12.2012 podala spolu so svojím manželom na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) ústavnú sťažnosť „proti protiprávnemu a odmietavému postupu súdov SR, pri ochrane svojich ľudských práv a základných slobôd, zaručených Ústavou SR, Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Dodatkovými protokolmi k tomuto dohovoru, Všeobecnou deklaráciou ľudských práv, schválenou Organizáciou spojených národov v New Yorku, 10.12.1948 ...“

Z dôvodu povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, ako i z dôvodu viacnásobných odmietnutí prideliť im bezplatnú právnu pomoc Centrom právnej pomoci, ktoré boli následne potvrdené rozhodnutiami súdov, navrhovateľka žiadala znova o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Uviedla, že ona so svojim manželom nie sú právnicami, nemajú právnické vzdelanie, navyše sú zdravotne ťažko postihnutí, takže sa musia v prvom rade venovať svojmu zdravotnému stavu, aby prežili, a nie súdnym konaniam, ktoré pre sústavné porušovanie ich práv, či už spoluobčanmi, správnymi orgánmi, dokonca aj prokuratúrami a súdmi, museli vyvolať a ktoré má na základe medzinárodných zmlúv zabezpečovať štát v zmysle čl. 1 a čl. 2 ods. 2, Ústavy SR, a nie navrhovateľa svojím majetkom a zdravím. Ale i napriek tomu vedia, že postupom a konaním súdu pri oslobodzovaní od súdneho poplatku, súd nepostupoval v zmysle rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Nálezov Ústavného súdu SR, na ktorých obsah navrhovateľka poukazuje (uznesenie NS SR sp. zn. 5Sžo 219/2010 zo dňa 26.10.2010, rozhodnutia ústavného súdu PL. ÚS 36/95, I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, I. ÚS 37/95, I. ÚS 26/94, I. ÚS 118/2010, III. ÚS 551/2012-32, I. ÚS 564/2012, m.m. PL. ÚS 21/00, PL. 6/04). S poukazom na skutočnosť, že v predchádzajúcich iných súdnych konaniach bola jej manželovi ustanovená bezplatná právna pomoc a bol oslobodený od súdnych poplatkov, apeluje na povinnosť súdov rozhodovať v identických veciach rovnakým spôsobom.

Napadnuté uznesenia krajského súdu považuje navrhovateľka za diskriminačné a protiústavné v rozpore s čl. 12 ods. 1, ods. 2, ods. 4, čl. 13 ods. 1 písm. a), ods. 3 a ďalších Ústavy Slovenskej republiky, čl. 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a vyššie uvedených rozhodnutí NS SR a nálezov Ústavného súdu SR, pretože v iných konaniach za tých istých podmienok navrhovateľka oslobodená od súdnych poplatkov v celom rozsahu bola a boli jej pridelovaní aj bezplatní právni zástupcovia. V tejto súvislosti spolu poukázala na prílohy k opravnému prostriedku zo dňa 27.03.2014, ktoré okrem iného tvoria neosvedčené kópie rozhodnutí: Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 121/2010-15 zo dňa 23.03.2010, Okresného súdu Žilina č. k. 4C 58/2010-189 zo dňa 19.12.2011, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžo/43/2011 zo dňa 07.02.2012, Okresného súdu Žilina č. k. 16C/136/2002-510 zo dňa 30.07.2012, Krajského súdu v Bratislave č. k. 3S/14/2011-74 zo dňa 24.09.2013 a Centra právnej pomoci, Kancelárie Žilina sp. zn. 4US 2207/11 zo dňa 26.11.2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal v medziach podaného odvolania napadnuté uznesenie krajského súdu (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP), a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 250l ods. 2 OSP pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 138 ods. 2 OSP v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované

a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle,

alebo

b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, posúdiac argumentáciu odvolacích dôvodov navrhovateľky, konštatuje, že sa stotožňuje s rozsahom priznaného oslobodenia navrhovateľky od súdnych poplatkov, ako i s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu a na zdôraznenie jeho správnosti doplnia len nasledujúce dôvody (§ 219 ods. 2 OSP).

Podstatou odvolacích dôvodov navrhovateľky je poukaz na vyššie uvedené skoršie rozhodnutia súdov a Centra právnej pomoci, z ktorých na základe zhody s prejednáványm prípadom odvodzuje povinnosť súdu rozhodovať o jej oslobodení od platenia súdnych poplatkov rovnako.

Tejto argumentácii navrhovateľky nemožno prisvedčiť, nakoľko ňou uvádzané a predkladané rozhodnutia súdov a centra právnej pomoci nie sú k prejednávánemu prípadu príliehavé. Možno to odvodiť zo skutočnosti, že ide o konania, v ktorých bol, okrem dvoch konaní, účastníkom len manžel navrhovateľky, pričom jeho majetkové, sociálne a osobné pomery, posudzované pre účely rozhodnutia o jeho žiadostiach o oslobodenie od súdnych poplatkov, boli preverované vo vzťahu k inému, skoršiemu, časovému obdobiu (v rokoch 2010, 2011 a 2012). Taktiež je potrebné prihliadnuť k odlišnosti predmetov konaní, napr. v konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 4C 58/2010 manžel navrhovateľky žaloval o náhradu škody vo výške 20 460,- Eur, kde by súdny poplatok za podanie návrhu činil 1 227,60 Eur, čo je neporovnateľne vyššia poplatková povinnosť, ako v predmetnej veci. Preto nie je možné považovať navrhovateľkou uvádzané súdne konania za zhodné s prejednávanou vecou, predovšetkým čo do kritéria zhody v osobe účastníka, v sociálnych a majetkových okolnostiach a v časových obdobiach.

Podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov súd skúma a posudzuje vždy vo vzťahu k aktuálne prebiehajúcemu konaniu, ku ktorému sa oslobodenie od súdnych poplatkov má vzťahovať, pričom má povinnosť vychádzať z časovo aktuálnych pomerov žiadateľa.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd sa dôsledne vysporiadal so skúmaním podmienok na oslobodenie navrhovateľky od súdnych poplatkov v konaní o oprávnom prostriedku, pričom prihliadol na aktuálne a osobitné majetkové, zdravotné, rodinné a sociálne pomery navrhovateľky.

Vzhľadom na okolnosti prípadu a výšku poplatkovej povinnosti, ktorá v tomto prípade podľa Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov činí 35,- Eur za podanie oprávneho prostriedku, sa priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v polovičnom rozsahu poplatkovej povinnosti javí ako primerané, spravodlivé a pre navrhovateľku únosné.

Nezistiac ďalšie skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na výrok odvolaním napadnutého uznesenia krajského súdu, najvyšší súd toto potvrdil, stotožniac sa s jeho odôvodnením, ktoré má za správne v celom rozsahu (§ 219 ods. 1, 2 OSP, § 250ja ods. 3 OSP, § 250l ods. 2 OSP).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodoval podľa § 250k ods.1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania, pretože v konaní o odvolaní nebola úspešná.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zák. č. 757/2004 o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.